

MVB-beleid

Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) is een belangrijk thema voor pensioenfondsen. Stakeholders en de toezichthouder verwachten dat er bij het beleggingsproces rekening wordt gehouden en gecommuniceerd met en over Environmental, Social en Governance (ESG) risico's. Het fonds acht het raadzaam dat het belang en de waarde van ESG op bestuursniveau wordt vastgesteld. Op deze wijze wordt het draagvlak voor ESG binnen de organisatie gewaarborgd en wordt voorkomen dat externe partijen het beleid voor het pensioenfonds gaan bepalen. Hierbij is het goed om te beseffen dat het belang van ESG als gevolg van Nederlandse en Europese regelgeving (bijvoorbeeld IORP II) en internationale (bijvoorbeeld PRI) en nationale afspraken (bijvoorbeeld IMVB) verder zal gaan toenemen.

Het daadwerkelijk verduurzamen van de beleggingsportefeuille begint bij het vastleggen van ESG in het beleggingsbeleid.

Op basis hiervan kunnen vervolgens concrete doelstellingen worden geformuleerd. Hierbij is het van belang dat de volgende aspecten in ogenschouw worden genomen:

- Selecteer doelstellingen die passen bij de overtuigingen van de achterban
- Selecteer een beperkt aantal doelstellingen (om tijd en kosten te besparen en het geheel overzichtelijk te houden)
- Selecteer haalbare en meetbare doelstellingen (zodat ze te implementeren en te meten zijn in de portefeuille)
- Selecteer (internationaal) erkende doelstellingen om aan te sluiten bij een bredere beweging.

Vervolgens is het van belang het fonds zich verdiept in de gekozen doelstellingen. Dit is enerzijds nodig om concrete subdoelen en voortgangsindicatoren te definiëren en anderzijds is dit van belang om derden (zoals de vermogensbeheerders van het fonds) duidelijke kaders mee te geven en hun activiteiten op het vlak van ESG te kunnen meten en beoordelen.

Er zijn verschillende instrumenten beschikbaar waarmee ESG kan worden geïmplementeerd in het beleggingsbeleid. Het is van belang om deze te benaderen vanuit wettelijke vereisten, risicomangement en de specifieke wensen en eisen van het pensioenfonds. Hierbij valt te denken aan de volgende ESG instrumenten:

- Negatieve screening (uitsluiten van bedrijven en/of sectoren)
- Positieve screening (selecteren van zogenaamde best in class bedrijven binnen sectoren of landen)
- ESG integratie (ESG factoren naast rendement en risico integraal opnemen in het beleggingsproces)
- Actief aandeelhouderschap (engagement met bedrijven en stemgedrag)
- Impact beleggen

Redenerend vanuit bovengenoemde ESG instrumenten kan het fonds aangeven hoe het naar de toekomst toe ESG wil verankeren in zijn beleid.

Het fonds wenst, zoals vrijwel alle Nederlandse pensioenfondsen een verantwoord beleggingsbeleid vast te stellen, conform het gestelde in de Pensioenwet en Code Pensioenfondsen.

Het fonds formuleert in dit beleidsdocument een beleggingsbeleid, waarin het beschrijft hoe in het beleggingsbeleid rekening wordt gehouden met Environmental, Social en Governance (ESG) factoren. Daarin verwijst het bijvoorbeeld naar de relevante standaarden, zoals OESO-richtlijnen voor

Multinationale Ondernemingen (OESO-richtlijnen) de UN Global Compact (UNGC), de UN Principles for Responsible Investment (UNPRI), de Sustainable Development Goals (SDG's) of de G20/OESO Corporate Governance Principles.

Het geformuleerde beleid moet worden gezien in de context van de missie, de doelstellingen en de risicohouding van het fonds, waarvan in kader van dit beleidsdocument de meest relevante worden vermeld.

De Missie:

Het fonds wil voor alle belanghebbenden een duurzaam en betrouwbaar pensioenfonds zijn. Het fonds voert hiertoe een solide financieel beleid en toetst of de afspraken in overeenstemming zijn met wet- en regelgeving. Belangrijke onderdelen van het beleid zijn onder meer het toeslagenbeleid, medezeggenschap van alle belanghebbenden, beginselen van goed pensioenfondsbestuur en een gedegen risicomanagement- en communicatiebeleid. Daarnaast voert het fonds een beleid waarin maatschappelijk verantwoord beleggen een duidelijke rol speelt.

Doelstellingen van het fonds en zijn beleggingsbeleid:

Het fonds levert een actieve bijdrage aan het behoud van een duurzame pensioenregeling dat breed vertrouwen geniet en daarnaast voor een goede betaalbare regeling zorgt die aantrekkelijk blijft voor alle belanghebbenden, jong en oud.

Het fonds belegt vanuit de 'prudent person' gedachte. Dit komt in grote mate overeen met dat wat de Nederlandsche bank (DNB) 'op een solide wijze' beleggen noemt. Daarbij moeten de beleggingen voldoen aan kwalitatieve beginselen van veiligheid, kwaliteit en spreiding van risico's, alsmede maatschappelijk verantwoord zijn.

In lijn daarmee is de doelstelling van het beleggingsbeleid: "het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement, uitgaande van de strategische asset allocatie bij een acceptabel risico, rekening houdend met de verplichtingen structuur van het fonds".

Om die doelstellingen te waarborgen wordt bij het bepalen van de strategische beleggingsbeleid rekening gehouden bij het bepaalde bij en krachtens de Pensioenwet (PW), de verplichtingenstructuur en de door de sociale partners vastgestelde risicohouding.

Risicohouding van het fonds:

De risicohouding van het fonds komt tot uiting in een prioritering van de verschillende doelstellingen. Die is als volg, waarbij sommige doelstellingen qua prioriteit redelijk vergelijkbaar zijn:

1. Realisatie van een koopkrachtbestendig pensioen en een beoogd pensioenresultaat;
2. Minimalisatie van de kans op kortingsmaatregelen en de omvang van een korting;
3. Stabiele dekkingsgraad en maximalisatie van die dekkingsgraad;

Het MVB-beleid staat in functie van deze doelstellingen en de risicohouding en mag daar geen inbreuk op doen.

De OESO-richtlijnen.

De OESO heeft een aantal sectorspecifieke richtlijnen ontwikkeld. Voor pensioenfondsen is het in 2017 gepubliceerde richtsnoer 'Responsible business conduct for institutional investors' (hierna: het richtsnoer) van belang. Het richtsnoer geeft een invulling van de OESO-richtlijnen specifiek voor asset managers en asset owners. Het is een vertaalslag van de richtlijnen voor ondernemingen om handvatten te bieden aan institutionele beleggers voor de implementatie van de OESO-richtlijnen en of UNPR's in de beleggingen.

1. Een commitment aan de OESO-richtlijnen en UNGP's.

Pensioenfonds Staples onderschrijft de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Daarbij gebruikt het fonds de OESO-richtsnoeren voor institutionele beleggers als leidraad. Het fonds verwacht eveneens

van zijn externe fiduciaire manager en vermogensbeheerders en van ondernemingen waarin wij beleggen dat zij conform deze internationale standaarden handelen en dit publiekelijk kenbaar maken.

2. **Het fonds ambieert te komen tot een beschrijving hoe het fonds de verschillende ESG-due diligence stappen conform de OESO-richtlijnen en de UNGP's invult en verankert in de uitbesteding, monitoring en rapportage van Externe Dienstverleners.** Daartoe dienen stappen te worden gezet, zoals:

a. Het inbedden van ESG in relevant beleid en managementsystemen

Het fonds gelooft dat het betrekken van ESG-criteria bij de selectie van individuele beleggingsobjecten gunstig kan bijdragen aan de beperking van de inherente risico's van de portefeuille van het fonds.

Het fonds onderschrijft de ESG-due diligence stappen conform het OESO-richtsnoer.

Het fonds streeft via onze beleggingen naar (maatschappelijke) langetermijnwaardecreatie.

Het fonds streeft er naar in zijn contracten met externe dienstverleners daarom dat de betreffende vermogensbeheerder zich committeert aan de OESO-richtlijnen.

De Due Diligence ligt zowel bij ondernemingen zelf waarin de externe manager namens het pensioenfonds belegt als bij de externe manager waaraan uitbesteed wordt. Om dit adequaat uit te kunnen voeren betreft de externe manager ESG factoren in het beleggingsproces en houdt zij zichzelf op de hoogte van onder andere (media-) meldingen van ondernemingen waarin zij belegt betreffende schendingen/overtredingen van UN Global Compact. Zodra er (stelselmatig) een grove schending van UNGP wordt waargenomen door de externe manager waaruit ernstige negatieve impact of risico daarop bevestigd wordt, wordt van externe managers verwacht dat zij middels engagement deze negatieve impact mitigeren en daarover rapporteren. Controle op bovenstaande wordt in eerste instantie uitgevoerd door de fiduciair manager. De ESG-werkgroep zal samen met de BCC achteraf de daadwerkelijke en potentiële negatieve impact in de beleggingsportefeuille en bij potentiële beleggingen beoordelen.

b. Het fonds identificeert en beoordeelt de daadwerkelijke en potentiële negatieve impact in de beleggingsportefeuille en bij potentiële beleggingen.

Bij het screenen van zijn beleggingsportefeuille worden (potentiële) negatieve impacts op samenleving en milieu geïdentificeerd. Daarbij worden de meest ernstige negatieve impacts geprioriteerd op basis van:

- Ernst
- Schaal
- Onomkeerbaarheid.

Tevens wordt de mate van waarschijnlijkheid meegewogen.

Bij het beoordelen van de geïdentificeerde daadwerkelijke en potentiële negatieve impact betreft het fonds waar relevant externe belanghebbenden en experts, zoals het fiduciair management en de externe riskmanager. Ook voor de interne IRM-commissie is hier een belangrijke rol weggelegd.

c. De negatieve impacts zullen waar mogelijk voorkomen en/of mitigeren worden.

Wanneer ondernemingen in zijn beleggingsportefeuille (potentieel) negatieve impact veroorzaken gebruikt het fonds zijn invloed om deze impact te voorkomen en/of te mitigeren en herstel en/of verhaal mogelijk te maken.

Dit doet het fonds onder andere door zijn uitvoerders opdracht te geven om via **engagement** en/of door te **stemmen op aandeelhoudersvergaderingen** invloed uit te oefenen.

De invulling van het engagement- en stembeleid wordt uitgevoerd door de aangestelde vermogensbeheerders

d. Monitoring van implementatie en resultaten

Het fonds monitort de voortgang en impact van ons ESG-beleid door tenminste eens per jaar een rapportage te ontvangen van zijn externe dienstverleners. Het fonds geeft allereerst invulling aan zijn verantwoord beleggingsbeleid door jaarlijks te laten meten of de vermogensbeheerders minimaal gelijk, en waar mogelijk hoger, scoren op ESG. Dit is een service van de fiduciair manager die de beleggingen langs haar eigen 'ESG'-meetlat legt. Het fonds vraagt bij achterblijvende scores nadere informatie op en gaat daarover in gesprek met de betreffende vermogensbeheerder. De meting is gebaseerd op een volledige doorkijk van de beleggingen bij alle vermogensbeheerders die voor het fonds beleggen. Al deze vermogensbeheerders hebben het UNPRI-protocol ondertekend. Deze meting wordt elk jaar met dezelfde criteria gedaan. Waar nodig stuurt het fonds dan bij. Jaarlijks legt het fonds aan zijn deelnemers en anderen belanghebbenden verantwoording af door vermelding in zijn jaarverslag en (periodieke) vermeldingen op zijn website.

3. Het fonds zal niet beleggen in ondernemingen, landen of sectoren die op grove wijze de OESO-richtlijnen en UNGP's schenden.

Daarbij hanteert het fonds in ieder geval de uitsluitingslijst, zoals gedefinieerd in artikel 21a van het Besluit marktmisbruik (Wft 2013). Het fonds ziet erop toe dat niet belegd wordt in bedrijven op de gepubliceerde lijst, die gedeeld wordt met zijn vermogensbeheerders, vergezeld van het verbod om in de betreffende ondernemingen te beleggen. In de uitbestedingsovereenkomst met deze vermogensbeheerders wordt geregeld op welke wijze deze vermogensbeheerder invulling geven aan dit verbod. De externe riskmanager ziet op dagelijkse basis hierop toe en rapporteert elke inbreuk aan het fonds. Bij de selectie van nieuwe vermogensbeheerders wordt het beleid van de beheerder over ESG in hun beleggingsproces meegenomen.

Het fonds heeft geen zelfstandige ontwikkelde criteria op basis waarvan zij ondernemingen in- of uitsluit in het beleggingsuniversum. Bij iedere volgende passieve belegging wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden een index te kiezen waarin uitsluitingen op basis van UNGC en een specifiek sectorbeleid in het kader van verduurzaming besloten is.

4. Het fonds maakt gebruik van de mogelijkheid (via zijn fiduciair management en vermogensbeheerder) invloed uit te oefenen op het stemgedrag tijdens algemene aandeelhoudersvergaderingen van de (beursgenoteerde) ondernemingen en corporate credits waarin belegd wordt.

Stemmen op de aandeelhoudersvergaderingen sluit aan bij de wens om goede rendementen op lange termijn te genereren. Onderzoek toont aan dat er een sterke positieve correlatie is tussen goede governance van ondernemingen en financiële performance. Het fonds mandateert de vermogensbeheerders hoe gestemd dient te worden op aandeelhoudersvergaderingen van ondernemingen waarin wordt belegd en geeft de navolgende instructies voor wat betreft de uitoefening van het stemrecht:

- het bevorderen van Corporate Governance, teneinde te verzekeren dat het management en de Raad van Bestuur hun verplichtingen richting aandeelhouders nakomen;
- het vergroten en van transparantie en duidelijk maken van verantwoordelijkheden;
- gelijke behandeling van aandeelhouders (w.o. beloning).

Het fonds kan ook aansluiten bij het stembeleid/de stemrichtlijnen van deze externe dienstverleners. Deze aanpak is gericht op het stimuleren van langetermijnwaardecreatie bij

de ondernemingen, waarin het fonds belegt. Het fonds publiceert in zijn jaarverslag hoe het heeft gestemd (of laten stemmen) op de algemene vergadering van deze (beursgenoteerde) ondernemingen.

In haar **engagementaanpak** gaat het fonds (via haar externe dienstverleners) waar mogelijk in gesprek met bedrijven waar zij negatieve impacts (zoals grove schending van mensenrechten) heeft geïdentificeerd, met de volgende doelstellingen:

- De negatieve impact moet worden beëindigd;
- De onderneming moet zorgen voor herstel en/of verhaal voor benadeelden;
- De onderneming moet voldoende maatregelen nemen om toekomstige incidenten te voorkomen;
- De onderneming moet transparant zijn over de genomen maatregelen.

5. Het fonds erkent (maatschappelijke) waardecreatie op de lange termijn als een leidend principe.

Het fonds streeft via zijn beleggingen naar (maatschappelijke) langetermijnwaardecreatie.

Het fonds verwerkt dit leidend principe op de volgende manier in zijn beleid:

- selectie van beleggingscategorieën op basis van reële economische activiteiten en onderliggende waardecreatie;
- selectie van (nieuwe) vermogensbeheerders, beleggingsfondsen of individuele beleggingstitels op basis van vooruitkijkende strategieën voor de lange termijn (niet alleen op basis van rendementen uit het verleden) en rekening houdend met maatschappelijke waardecreatie (meewegen van ESG-informatie in plaats van alleen financiële informatie);
- mandaten/contracten van externe dienstverleners met een voldoende lange looptijd;

Het fonds verwacht van zijn dienstverleners overeenkomstig zijn beleid en doelstellingen te handelen en streven naar langjarige samenwerking teneinde onze doelstellingen gezamenlijk te realiseren.

6. Het fonds verwacht van haar dienstverleners dat deze:

- a) in hun beleid en managementsystemen lange termijnwaardecreatie als een leidend principe hanteren;
- b) (potentiële) negatieve impact van activiteiten in de beleggingscategorieën van het fonds identificeert en prioriteert, en daarbij relevante stakeholders betreft;
- c) invloed zal aanwenden en waar nodig en mogelijk vergroten om te bevorderen dat negatieve impact van activiteiten in de beleggingscategorieën wordt voorkomen of gemitigeerd;
- d) invloed zal aanwenden en waar nodig en mogelijk vergroten om beursgenoteerde ondernemingen waarin belegt wordt en die een negatieve impact veroorzaken of daaraan bijdragen, op basis van tijdsgebonden vragen te stimuleren om negatieve impact te voorkomen en/of te mitigeren en/of te stimuleren om herstel en/of verhaal te bieden conform artikel 8.2 van het IMVB-convenant;
- e) indien wordt overgegaan tot (tijdelijke) vermindering of desinvestering van beleggingen in ondernemingen die zijn geprioriteerd op basis van de ernst van de negatieve impact, de mogelijke negatieve impacts voor benadeelden daarvan heeft meegewogen;
- f) verantwoording aflegt door resultaten te monitoren en te rapporteren aan het fonds, met inachtneming van de rapportagevereisten zoals beschreven in paragraaf 5 van het IMVB-Convenant;

7. Uitbesteding

Algemeen

In het fonds wordt de uitvoering van het (verantwoord) beleggingsbeleid van pensioenfondsen uitbesteed aan externe dienstverleners. Hierbij blijft het fonds zelf eindverantwoordelijk voor de implementatie van de OESO-richtlijnen en de UNGP's in de beleggingscategorieën. Hierbij conformeert het fonds zich aan het gestelde in paragraaf 4.1 van het IMVB-Convenant, waarin wordt beschreven op welke wijze het verantwoord beleggingsbeleid in de beleggingscategorieën van het fonds, alsmede de implementatie daarvan, in lijn met de OESO-richtlijnen en de UNGP's, wordt verankerd in contracten met externe dienstverleners.

Onder externe dienstverleners wordt in het IMVB-Convenant bedoeld: "Een dienstverlener die is aangesteld door het fonds en op basis van een schriftelijke overeenkomst de taak op zich neemt om relevante afspraken uit dit Convenant ten behoeve van een het fonds te implementeren."

Als beleggingscategorieën worden binnen het fonds onderscheiden:

- Beursgenoteerde aandelen;
- Leningen aan overheden (staatsobligaties);
- Leningen aan ondernemingen (corporate credit);
- Onroerend goed.

Er is een grote variëteit aan uitbestedingsrelaties, contracten en bijbehorende beïnvloedingsmogelijkheden in de pensioensector, zoals

- Gesegregeerde mandaten;
- Meerderheidsaandeel in een beleggingsfonds (komt in het fonds niet voor);
- Minderheidsaandeel in een beleggingsfonds.

In het beleid van het fonds is het de bedoeling van het fonds om goed te beschrijven hoe het fonds de verschillende elementen combineert tot een coherente aanpak, terwijl in de contracten met afzonderlijke dienstverleners vooral moet worden vastgelegd wat de ESG-bepalingen zijn waar die dienstverlener specifiek aan moet voldoen.

Gesegregeerde mandaten

Waar sprake is van gesegregeerde mandaten (binnen een bepaalde beleggingscategorie), zal het fonds het beleid laten vastleggen in het betreffende mandaat. Dit beleid zal dan voldoen aan de criteria die in *paragraaf 3.1 (3.1b, 3.1d en 3.1^e)* zoals dat in het IMVB-Convenant beschreven worden. Daaronder valt ook een beschrijving van hoe langetermijnwaardcreatie als leidend principe gehanteerd wordt (*3.1f*). In het betreffende mandaat zal het fonds opnemen dat zijn (verantwoord) beleggingsbeleid van toepassing is.

Minderheidsaandeel

Waar het fonds (binnen een bepaalde beleggingscategorie) een minderheidsaandeel in een beleggingsfonds heeft, zal het fonds bij de selectie van het beleggingsfonds onderzoeken in hoeverre het prospectus voldoet aan het (verantwoord) beleggingsbeleid (de *PRI Manager Selection Guide for Asset Owners* is daarvoor een handig hulpmiddel). Het beleid van het fonds, en de selectiecriteria voor beleggingsfondsen, moeten dan voldoen aan de criteria ten aanzien van beleid en managementsystemen zoals hierboven beschreven.

Tot slot:

Het fonds wil vanuit haar missie om voor alle belanghebbenden een duurzaam en betrouwbaar pensioenfonds te zijn, dit koppelen aan haar maatschappelijke verantwoordelijkheid om het beleggingsbeleid naar de toekomst een meer duurzaam karakter te geven.

Zoals hiervoor aangegeven zijn er verschillende instrumenten beschikbaar waarmee ESG kan worden geïmplementeerd in het beleggingsbeleid. Hierbij valt te denken aan de volgende ESG instrumenten:

- Negatieve screening (uitsluiten van bedrijven en/of sectoren)
- Positieve screening (selecteren van zogenaamde best in class bedrijven binnen sectoren of landen)
- ESG integratie (ESG factoren naast rendement en risico integraal opnemen in het beleggingsproces)
- Actief aandeelhouderschap (engagement met bedrijven en stemgedrag)
- Impact beleggen

Met uitzondering van Impact beleggen, gezien de beperkte middelen die het fonds te dienste staan, kunnen alle bovengenoemde instrumenten (deels) ingezet worden om onze doelstellingen te bereiken. Hierbij zullen wij vertrouwen op het instrumentarium dat ons wordt aangereikt vanuit het IMVB-convenant.

Hierna volgt een overzicht van de mate van invloed die het fonds heeft om de externe asset managers te kunnen sturen in de richting van een stringenter MVB-/ESG-beleid.

	Negatieve screening	Positieve screening	ESG-integratie	Actief aandeelhouderschap	Impact beleggen
Global equities	3	3	3	2	2
Emerging Market Equities	3	3	2	2	2
High Yield	3	3	2	1	1
Real Estate	3	3	2	2	2
Leveraged Loans	3	3	1	1	1
Emerging Market Debt	3	3	2	1	1
Cash	2	2	2	1	1

Niveau van invloed:

- 1: weinig tot geen
- 2: enige invloed
- 3: veel invloed

Bijlage: het IMVB-convenant